

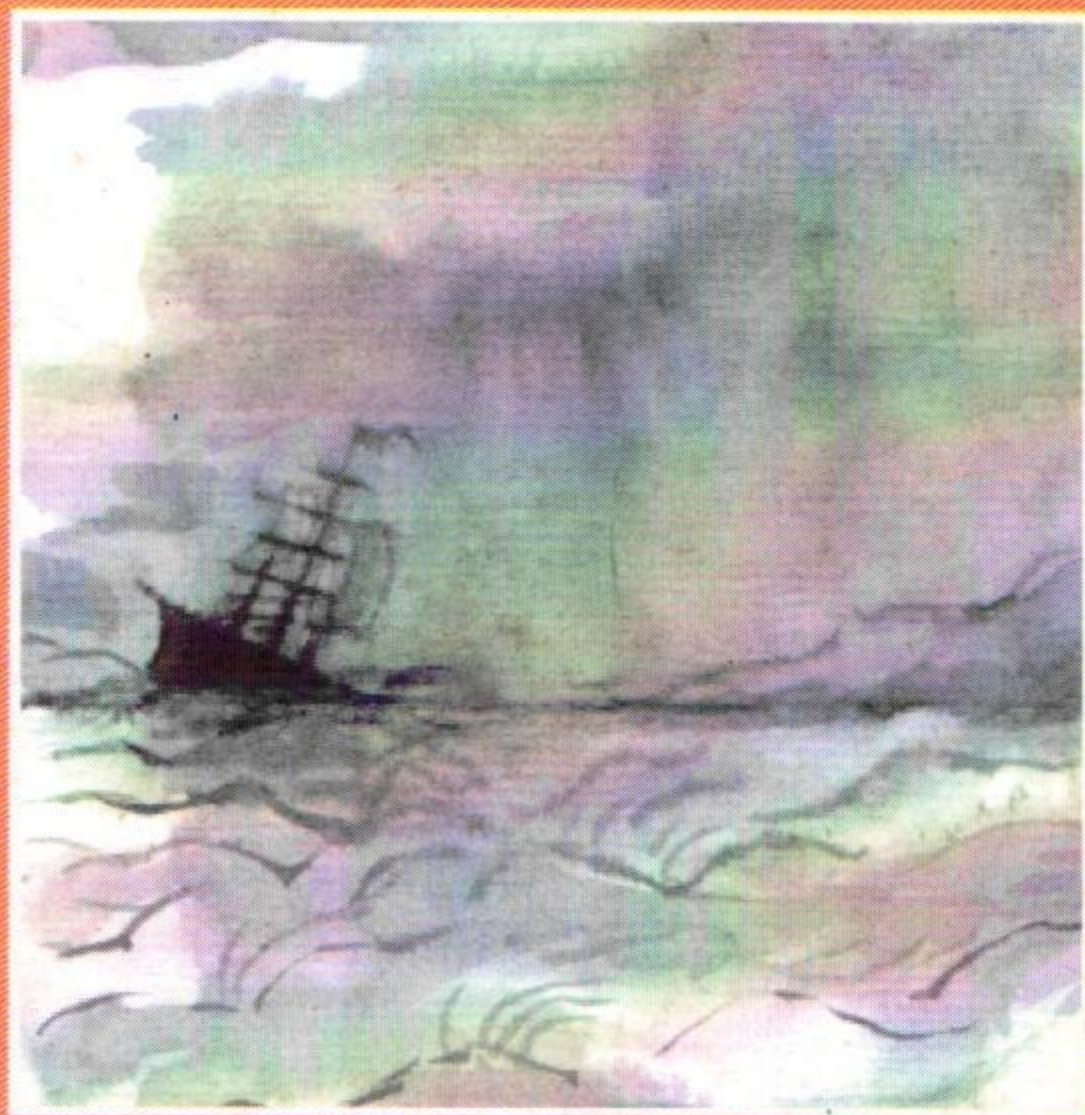
ໂວນແຕ

ກັງດີດ

VOLTAIRE
CANDIDE

ຮຽບຮຽງເປັນພາສາຝະລັ່ງ
ອ່ານງ່າຍ, 1.300 ສັບ
ໂດຍ : ສັກ ຟີໂອ

adapté en
1.300 mots
par
Jacques Fiot

ແປເປັນພາສາລາວໂດຍ:

ນ. ໄວຍາກອນ ໂພທິສານ

ປະພັນໂດຍ: ໂວນແຕ
VOLTAIRE

ກັງດິດ
Candide

ສະບັບຮຽບຮຽງເປັນພາສາຝະລັ່ງອ່ານງ່າຍ

ໂດຍ: ສັກ ຟີໂອ

Adapté en Français facile

Par Jacques FIOT

ກ້າງດິດ

ປະພັນໂດຍ: ໂວນແຕ ຝຣັ່ງຊົນ ມາຣີອາຣຸເອ

VOLTAIRE François Marie Arouet

ແປຈາກ : ພາສາຝະລັ່ງ

ແປໂດຍ: ນ.ໄວຍາກອນ ໂພຍິສານ

ຈາກສະບັບພາສາຝະລັ່ງອ່ານງ່າຍໂດຍ: ສັກ ຟີໂອ.

ປະກອບດ້ວຍ 1.300 ຄຳ ສຳລັບຜູ້ອ່ານ ອາຍຸ 11 ປີ ຂຶ້ນໄປ.

ບັນນາທິການພາສາລາວ:

ທອງໃບ ໂພຍິສານ

ຈັດໜ້າ : ທອງເດືອນ ທຳມະວົງ

ແຕ້ມຮູບປະກອບ: ທອງໃບ ໂພຍິສານ

ຜູ້ຊ່ວຍບໍລິຫານການຈັດພິມ ແລະ ຈັດຈຳໜ່າຍ:

ນ. ພອນສະຫວັນ ໂພຍິສານ

ພິມທີ່ໂຮງພິມແຫ່ງລັດ, ນະຄອນຫລວງວຽງຈັນ

ທະບຽນອະນຸຍາດ : 328ພຈ/21052007

ພິມຄັ້ງທີ 1 ປີ 2009, ຈຳນວນ : 1.000 ຫົວ

ຂະໜາດພິມ: 13 X 19 ຊມ, 164 ໜ້າ

ອຸປະຖຳໂດຍ : ສະຖານທູດຝະລັ່ງ ທີ່ ສ.ປ.ປ.ລາວ.

© ສະຫງວນລິຂະສິດ

CANDIDE

- Oeuvre de : Voltaire François Marie Arouet
- Traduit en lao par : Madame Vayakone BODHISANE
- De l'adaptation en français facile en 1.300 mots
Par Jacques FIOT pour des lecteurs à partir de 11 ans.
- Correction du Texte en lao : Thongbay PHOTHISANE.
- Mise en page par : Thongdeuane THAMMAVONG
- Dessins illustrés : Thongbay PHOTHISANE.
- Assistante chargée de l'impression : Phonesawanh PHOTHISANE.
- Traduit du Français
- Imprimé à l'Imprimerie d'Etat
- Enregistrement : 328/21052007
- Première édition : 1.000 volumes

Ouvrage soutenu par l'Ambassade de France en RDP lao dans le cadre du programme d'Aide a la publication du FSPVALEASE de valorisation de l'écrit en Asiedu Sud-est

ຂໍ້ມູນທາງບັນນານຸກົມຂອງຫໍສະໝຸດແຫ່ງຊາດ

ໂວນແຕ ຝຣັ່ງຊົວ ອາຣີອາຣຸເອ (VOLTAIRE François Marie Arouet)

ກັງດິດ = Candide / ໂວນແຕ, ຮຽບຮຽງເປັນພາສາຝຣັ່ງເສດ ອ່ານງ່າຍ
ໂດຍ ສັກຟີໂອ (Jacques FIOT), ແປເປັນພາສາລາວ ໂດຍ ໄວຍາກອນ
ໂພທິສານ, ພາບປະກອບ ໂດຍ ທອງໃບ ໂພທິສານ. ວຽງຈັນ : ສະມາຄົມນັກ
ປະພັນລາວ, 2009.

160 ໜ້າ : ພາບປະກອບ ; 19 ຊມ.

1. ວັນນະຄະດີຝຣັ່ງເສດ. I. ສັກຟີໂອ, ຜູ້ຮຽບຮຽງເປັນພາສາຝຣັ່ງເສດ
ອ່ານງ່າຍ. II. ໄວຍາກອນໂພທິສານ, ຜູ້ແປ. III. ທອງໃບ ໂພທິສານ, ຜູ້ແຕ້ມ.
IV. ຊີ້ເລື່ອງ.

840--dc22

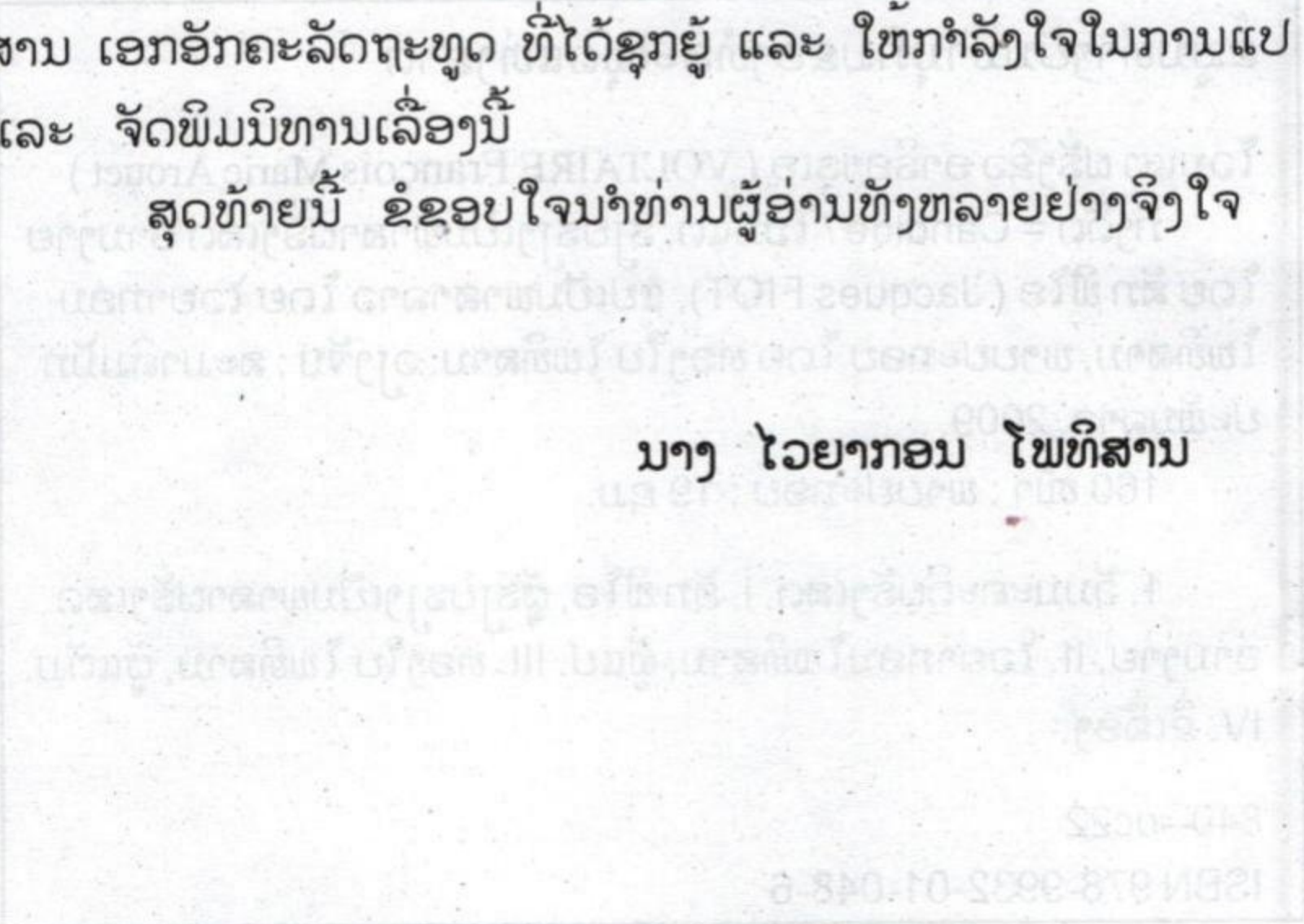
ISBN 978-9932-01-048-6

ຂ້າພະເຈົ້າຂໍສະແດງຄວາມຂອບໃຈກະຊວງຖະແຫລງຂ່າວ
ແລະ ວັດທະນະທຳ ທີ່ໄດ້ອະນຸຍາດໃຫ້ພິມປຶ້ມເຫລັ້ມນີ້ ເປັນສອງພາສາ
ລາວ ແລະ ຝຣັ່ງ ເຊິ່ງເຫັນວ່າ ຈະເປັນປະໂຫຍດແກ່ຜູ້ອ່ານຢູ່ປະເທດ
ເຮົາ, ຂໍຂອບໃຈສະຖານທູດຝຣັ່ງ ປະຈຳ ສປປ.ລາວ ແລະ ສູນພາສາ
ຝຣັ່ງ ທີ່ໃຫ້ການອຸປະຖຳການຈັດພິມປຶ້ມເຫລັ້ມນີ້. ພິເສດຂໍຂອບໃຈ ທ່ານ
ຝຣັ່ງຊົວ ເຊເນໂມ ເອກອັກຄະລັດຖະທູດຝຣັ່ງ ທີ່ໄດ້ຊຽນຄຳນຳທີ່ມີ
ເນື້ອໃນເລິກເຊິ່ງ ເຮັດໃຫ້ຜູ້ອ່ານເຂົ້າໃຈຕື່ມປັດສະຍາໂວນແຕ, ຂໍຂອບ
ໃຈເຊັ່ນດຽວກັນ:

- ທ່ານ ຈັນທິ ເດືອນສະຫວັນ ປະທານສະມາຄົມນັກປະພັນ
ລາວ ທີ່ມີຄວາມເຫັນເຕັມໄປດ້ວຍຄວາມຫມາຍ
- ທ່ານ ທອງໃບ ໂພທິສານ ບັນນາທິການ ພ້ອມດ້ວຍທີມ
ງານທີ່ຈັດພິມຢ່າງໄດ້ຮັບຜົນສຳເລັດເປັນຢ່າງດີ
- ພິເສດຂອບໃຈສາມີຂອງຂ້າພະເຈົ້າ ທ່ານ ທອງສາຍ ໂພທິ
ສານ ເອກອັກຄະລັດຖະທູດ ທີ່ໄດ້ຊຸກຍູ້ ແລະ ໃຫ້ກຳລັງໃຈໃນການແປ
ແລະ ຈັດພິມນິທານເລື່ອງນີ້

ສຸດທ້າຍນີ້ ຂໍຂອບໃຈນຳທ່ານຜູ້ອ່ານທັງຫລາຍຢ່າງຈິງໃຈ

ນາງ ໄວຍາກອນ ໂພທິສານ

ສາລະບານ

1. ຄຳນຳ
2. ຄຳເຫັນຂອງເອກອັກຄະລັດຖະທູດຝຣັ່ງ ປະຈຳ ສປປ.ລາວ
3. ຄຳເຫັນຂອງສະມາຄົມນັກປະພັນລາວ
4. ຄຳເຫັນຂອງຜູ້ແປ
5. ປະຫວັດຫຍໍ້ຂອງໂວນແຕ
6. ກັງດີດຢູ່ປະສາດ ທ່ານ ບາຣົງ 2
7. ກັງດີດ ແລະ ທະຫານບູນກາຣ 4
8. ກັງດີດໄປຕີເສິກ 6
9. ກັງດີດທີ່ປະເທດໂຮນລັງ 8
10. ກັງດີດ ແລະ ປັງໂກຼດສ໌ພົບພໍ້ກັນ 9
11. ການເດີນທາງໄປລິດສະບອນ 11
12. ຮອດເມືອງລິດສະບອນ 13
13. ແຜນດິນໄຫວ 15
14. ກັງດີດ ແລະ ປັງໂກຼດສ໌
ທີ່ເມືອງລິດສະບອນ 17
15. ພົບພໍ້ ນາງ ຄູນເນຄົງ 18
16. ເລື່ອງເປັນມາຂອງນາງຄູນເນຄົງ 21
17. ກັງດີດເດີນທາງໄປອາເມລິກາ 22
18. ມຸ່ງໜ້າໄປອາເມລິກາ 26
19. ກັງດີດ ແລະ ທະຫານຮັບໃຊ້ ກາກາມໂບ 28
20. ປະເທດທີ່ສວຍງາມກວ່າໝູ່ໃນໂລກ 33

21. ປະເທດທີ່ເຫຼືອງເຫຼື້ອມໄປດ້ວຍຄຳ	35
22. ຜູ້ອາວຸໂສຂອງແອນໂດຣາໂດ	38
23. ທີ່ພະລາດຊະວັງເຈົ້າຊີວິດແອນໂດຣາໂດ	40
24. ກັງດີດ ແລະ ກາກາມໂບ ຢາກໜີຈາກແອນໂດຣາໂດ	42
25. ກັງດີດ ແລະ ກາກາມໂບ ພັດພາກຈາກແອນໂດຣາໂດ	44
26. ການເດີນທາງທີ່ຍຸ້ງຍາກລຳບາກ	46
27. ກັງດີດຢູ່ຜູ້ດຽວ	48
28. ກັງດີດ ຊອກກຳປັ່ນລຳໜຶ່ງ ເພື່ອເດີນທາງໄປ ເວີນິດສ໌	50
29. ກັງດີດສູນເສຍແກະຂອງລາວ	52
30. ໄດ້ແກະໂຕໜຶ່ງກັບຄືນມາ	54
31. ກັງດີດ ແລະ ມາກແຕ່ງທີ່ເມືອງປາຣີ	57
32. ທີ່ເມືອງເວີນິດສ໌	59
33. ກາກາມໂບທີ່ເມືອງເວີນິດສ໌	61
34. ກັງດີດທີ່ທະເລບົດສະພໍ	65
35. ໝົດທຸກຄົນພົບພໍ້ກັນ	68
36. ກັງດີດ ແລະ ຄູນເນຄົງ ສ້າງຄອບຄົວນຳກັນ	70
37. ເພີ່ມພູນສວນຂອງພວກເຮົາ	72

Content

1. Candide chez M. le baron	78
2. Candide et les soldats bulgares	80
3. Candide à la guerre	81
4. Candide en Hollande	83
5. Candide et Pangloss se retrouvent	85
6. Voyage à Lisbonne	87
7. L'arrivée à Lisbonne	88
8. Un tremblement de terre	90
9. Candide et Pangloss à Lisbonne	92
10. Cunégonde retrouvé	93
11. Histoire de Cunégonde	95
12. Candide part pour l'Amérique	97
13. Vers l'Amérique	99
14. Candide et son valet Cacambo	101
15. Candide et le jeune baron	103
16. Le plus beau pays du monde	105
17. Au pays de l'or	107
18. Le vieil homme de l'Eldorado	109
19. Chez le roi de l'Eldorado	111
20. Candide et Cacambo veulent quitter l'Eldorado	113

21. Candide et Cacambo quittent l'Eldorado	114
22. Un voyage difficile	116
23. Candide reste seul	118
24. Candide trouve un bateau pour Venise	120
25. Candide perd ses moutons	122
26. Un mouton retrouvé	123
27. Candide et Martin à Paris	125
28. A venise	127
29. Cacambo à Venise	130
30. Candide sur le Bosphore	132
31. Tout le monde se retrouve	134
32. Candide et Cunégonde se marient	136

24 / VII

ຫ້າມຈຳໜ່າຍ

ຄຳນຳ

ກຳມະການ

1982

ສາທາລະນະລາວ ກົມວັດທະນະການ ສຳນັກວັດທະນະການ ສາທາລະນະລາວ

ບົດປະພັນ ຂອງ ໂວນແຕ ເລື່ອງ "ກັງດີດ" ສະບັບຮຽບຮຽງເປັນ ພາສາຝະລັ່ງເສດອ່ານງ່າຍ ຂອງ ທ່ານ ສັກ ຟິໂອ ເຊິ່ງໄດ້ຮັບການແປ ອອກມາເປັນພາສາລາວ ໂດຍທ່ານ ນາງ ໄວຍາກອນ ໂພທິສານ ສາ ມາດເຮັດໃຫ້ຜູ້ອ່ານຄົນລາວ ອ່ານແລ້ວ ເຂົ້າໃຈ ແລະ ໄດ້ສຳຜັດເຖິງ ຄວາມສວຍງາມ ແລະ ມີຄຸນຄ່າຂອງບົດປະພັນ "ກັງດີດ" ຂອງໂວນແຕ, ເຫມາະສົມ ແລະ ມີປະໂຫຍດຫລາຍສຳລັບຜູ້ອ່ານທົ່ວໆ ໄປ ໂດຍສະ ເພາະ ແມ່ນຜູ້ອ່ານທີ່ມີອາຍຸ ແຕ່ 11 ປີຂຶ້ນໄປ ລວມທັງຜູ້ອ່ານທີ່ກຳລັງ ຮຽນພາສາຝະລັ່ງເສດອີກດ້ວຍ ເພາະວ່າ ປຶ້ມນີ້ ມີທັງພາສາລາວ ແລະ ພາສາຝະລັ່ງເສດ ຈັດພິມລວມຢູ່ໃນເຫລັ້ມດຽວກັນ.

ຂ້າພະເຈົ້າ ໃນນາມບັນນາທິການ ແລະ ຜູ້ຈັດພິມ ຂໍສະແດງ ຄວາມຊົມເຊີຍ ທ່ານ ນາງ ໄວຍາກອນ ໂພທິສານ ທີ່ໄດ້ມີຄວາມຕັ້ງ ໃຈຄົ້ນຄວ້າ ແລະ ແປບົດປະພັນເລື່ອງນີ້ ໃຫ້ຄົນລາວໄດ້ອ່ານ. ພ້ອມດຽວ ກັນນີ້ ກໍຂໍສະແດງຄວາມຂອບໃຈ ແລະ ຮູ້ບຸນຄຸນຢ່າງສູງ ຕໍ່ສະຖານທູດ ຝະລັ່ງເສດ ປະຈຳ ສປປ ລາວ ແລະ ສູນພາສາຝະລັ່ງ ທີ່ນະຄອນຫລວງ ວຽງຈັນ ທີ່ໄດ້ໃຫ້ການສະໜັບສະໜູນການຈັດພິມໃນຄັ້ງນີ້. ຫວັງເປັນ ຢ່າງຍິ່ງວ່າ ປຶ້ມເລື່ອງ " ກັງດີດ " ຈະສ້າງຄວາມຕື່ນເຕັ້ນ ສະໜຸກສະ ໜານ ເພີດເພີນ ແລະ ໃຫ້ສາລະຄວາມຮູ້ແກ່ຜູ້ອ່ານໄດ້ເປັນຢ່າງດີ. ເຖິງ ຢ່າງໃດກໍດີ ອາດຈະຍັງມີຂໍ້ຂາດຕົກບົກພ່ອງ ຫລື ຜິດພາດຢູ່ບາງ ປະການທີ່ບໍ່ອາດຈະປັດສະຈາກໄດ້ຢູ່ໃນປຶ້ມເຫລັ້ມນີ້. ສະນັ້ນ ຂ້າພະ ເຈົ້າ ພ້ອມດ້ວຍທີມງານຄະນະຈັດທຳ ຈິ່ງຂໍອະໄພນຳຜູ້ອ່ານມານະ ໂອກາດນີ້ດ້ວຍ.

ບັນນາທິການ ແລະ ຜູ້ຈັດພິມ
ທອງໃບ ໂພທິສານ

ຄຳນຳ

ຂອງ

ທ່ານ ເອກອັກຄະລັດຖະທູດຜະລັ່ງປະຈຳ ສ.ປ.ປ.ລາວ

ອາຈານປັງໂກດສ໌ເວົ້າກຳກັງດີດວ່າ:

“ທຸກໆ ເຫດການທີ່ເກີດຂຶ້ນໄດ້ຜັນແປໄປຢ່າງກົມກຽວໃນໂລກ ເພາະວ່າໃນທີ່ສຸດ ຖ້າເຈົ້າບໍ່ໄດ້ຖືກເຕະກະໂພກ ແລະ ໄລ່ຫນີຈາກ ປະສາດທີ່ສວຍສົດງົດງາມ ຍ້ອນຄວາມຮັກທີ່ເຈົ້າມີຕໍ່ ນາງ ຄຸນເນຄົງ ຖ້າເຈົ້າບໍ່ຖືກຫມາຍຈັບຕົວ ຖ້າເຈົ້າບໍ່ປົບຫນີໄປອາເມລິກາ ແລະ ພະ ເນຈອນດ້ວຍຕົນເປົ່າ ຖ້າເຈົ້າບໍ່ໄດ້ເອົາດາບແທງທ້ອງ ທ່ານ ບາຣົງ ຖ້າ ເຈົ້າບໍ່ສູນເສຍແກະຫລາຍໂຕ ທີ່ໄດ້ມາຈາກປະເທດມະຫັດສະຈັນ ແອນ ໂດລາໂດ ເຈົ້າຈະບໍ່ໄດ້ຊົມລົດໝາກໄມ້ທີ່ຫອມຫວານຢູ່ທີ່ນີ້” ໂວນແຕ ກັງດີດ ຫລື ການເບິ່ງໂລກໃນແງ່ດີ ປະໂຫຍກສຸດທ້າຍຂອງນິທານ.

ຫນັງສືເລື່ອງກັງດີດ ຫລື ການເບິ່ງໂລກໃນແງ່ດີ ຂຽນໂດຍ ໂວນ ແຕ ໄດ້ຖືກພິມຈຳຫນ່າຍພາຍຫລັງແຜ່ນດິນໄຫວຄັ້ງໃຫຍ່ ທີ່ເມືອງ ລິສັບອນ ບໍດົນເທົ່າໃດ ແລະ ພາຍຫລັງສົງຄາມທີ່ໂຫດຮ້າຍທີ່ສຸດ ທີ່ເລີ່ມ ລະເບີດຂຶ້ນຢູ່ເອີລົບເອີ້ນວ່າ ສົງຄາມ 7 ປີ ແລະ ມາຮອດມື້ນີ້ ກໍ່ມີອາຍຸ ເກືອບໄດ້ 3 ສະຕະວັດແລ້ວ ເປັນເລື່ອງທີ່ສະແດງເຖິງປະຕິກິລິຍາຂອງ ຄົນຜູ້ຫນຶ່ງ ທີ່ປະເຊີນຫນ້າກັບສິ່ງເຫລືອວິໄສ ແລະ ເປັນການຕໍ່ສູ້ດ້ວຍ ຄວາມໂມໂຫໂຫໂສຢ່າງງຽບສະຫງົດ ແຕ່ເຕັມໄປດ້ວຍພະລັງເຍາະເຍີ້ຍ ແຕ່ປານີປານອມ ໂວນແຕ ໄດ້ຕອບໂຕ້ກັບສິ່ງທີ່ໂຫດຮ້າຍທີ່ເກີດຂຶ້ນ ຢ່າງບໍ່ສິ້ນສຸດໂດຍທຳໃຈໃຫ້ດີຢູ່ສະເໝີ

ກັງດີດ ຫລື ການເບິ່ງໂລກໃນແງ່ດີ ເປັນຫນັງສືເລື່ອງຄະຕິ
ເຕືອນໃຈ ກັງດີດໃນໄວຫນຸ່ມໄດ້ເດີນທາງ ເພື່ອຊອກຫາປະສົບການໃນ
ຊີວິດດ້ວຍຄວາມມຸ່ງຫວັງທີ່ດີ ແລະ ຄິດວ່າໂລກນີ້ມີແຕ່ຄວາມຈິບງາມ
ເທົ່ານັ້ນ ຕໍ່ມາບໍ່ດົນເທົ່າໃດ ໂຊກບໍ່ດີ ເຫດການບັງເອີນທີ່ໂຫດຮ້າຍ ສະ
ພາບການທີ່ບໍ່ປາດຖະຫນາ ການເວົ້າຈາປາໄສແບບຖະແຫລງແປງ
ວາດ ເຊິ່ງຖືວ່າວິຖີຊີວິດໂດຍທົ່ວໄປ ກໍ່ໄດ້ຕົກໃສ່ລາວ ດັ່ງພາຍຸລົມແດງ
ທີ່ເກີດຕາມຕົວລາວໄປຕະຫລອດ ຢ່າງໃດກໍ່ດີ ຄວາມຍຸ້ງຍາກຂອງການ
ເດີນທາງ ຄວາມເຈັບປວດທີ່ລາວພົບພໍ້ ກາຍເປັນບົດຮຽນ ເພື່ອສ້າງຊີວິດ
ໃຫ້ມີຄວາມສຸກ

ປົບຫນີຈາກຜູ້ປົກຄອງຂອງປະເທດອາເມລິກາໃຕ້ ທີ່ແຜງຕົວ
ເປັນຂຸນນາງ ເມືອງປາຣີ ຫນີຈາກນັກໂທດປັດຊະຍາທີ່ປອມຕົວເປັນ
ເຈົ້າຊີວິດ ທີ່ຖືກປົດບັນລັງ ກັງດີດເດີນຕາມເສັ້ນທາງຈາກປາກົດການ
ຮູບນອກໄປສູ່ຊີວິດຕົວຈິງ ຈາກການເຍາະເຍີ້ຍຂອງໂລກທີ່ເຂົ້າໃຈວ່າ
ປະເສີດເລີດລຳ ດັ່ງທີ່ໄດ້ສິດສອນກັນໄປສູ່ຄວາມຜິດຫວັງ ແຕ່ອັນນີ້
ແມ່ນຊີວິດ ດັ່ງນັ້ນ ຕ້ອງເພີ່ມພູນຜະລິດຜົນສວນຄົວຂອງຕົນໃຫ້ຫລາຍ
ຮັກຜົນແຜ່ນດິນທີ່ຕົນອາໄສຢູ່ ແລະ ດຳເນີນຊີວິດໂດຍບໍ່ຕ້ອງການສິ່ງ
ອື່ນໃດ ນອກຈາກຄວາມສຸກເທົ່ານັ້ນ.

ການແປເປັນພາສາລາວຂອງປື້ມທີ່ມີຊື່ສຽງຂອງສະຕະວັດແຫ່ງ
ຄວາມຮຸ່ງເຮືອງນັ້ນ ແມ່ນນອນຢູ່ໃນກອບຂອງໂຄງການຊ່ວຍເຫລືອ
ດ້ານການພິມຂອງສະຖານທູດຝຣັ່ງ ປະຈຳ ສ.ປ.ປ.ລາວ ເປັນສອງ
ພາສາ. ຫນັງສືນີ້ແມ່ນຫນັງສືທີ່ມີຊື່ສຽງກວ່າຫມູ່ຂອງວັນນະຄະດີຝຣັ່ງ.

ຂ້າພະເຈົ້າຂໍສະແດງຄວາມຊົມເຊີຍຕໍ່ການປະກອບສ່ວນຄັ້ງນີ້
ນາງ ໄວຍາກອນ ໂພທິສານ ກົງສຸນກິຕິມະສັກປະເທດສະວິດທີ່ວຽງຈັນ
ໄດ້ແປຢ່າງຍອດຢຽມ ຫນັງສືເຫລົ່ານີ້ ທີ່ຂຽນເປັນພາສາຝຣັ່ງໄດ້ຮັບການ
ປັບປຸງໃຫ້ທັນສະໄຫມຂຶ້ນ ເຊິ່ງເພິ່ນເອງເປັນຜູ້ເລືອກ, ເປັນຫນັງສືທີ່ເຂົ້າ

ໃຈງ່າຍສຳລັບນັກອ່ານໃນປະຈຸບັນ. ຂ້າພະເຈົ້າຂໍສະແດງຄວາມຂອບ
ໃຈຕໍ່ເພິ່ນເປັນຢ່າງຍິ່ງ ທີ່ເພິ່ນມີຄວາມກະຕືລືລົ້ນ ແລະ ມີຄວາມສາມ
າດແປຈາກພາສາຝຣັ່ງ ມາເປັນພາສາລາວ ຊຶ່ງເປັນວຽກທີ່ລະອຽດ
ອ່ອນ.

ສຸດທ້າຍຂ້າພະເຈົ້າຂໍສະແດງຄວາມຂອບໃຈກະຊວງຖະ
ແຫລງຂ່າວ ແລະ ວັດທະນະທຳ ທີ່ໃຫ້ການສະໜັບສະໜູນຕໍ່ໂຄງການ
ນີ້.

ຝຣັ່ງຊົວ ເຊເນໂມ

Préface
de
S.E. l'Ambassadeur
de France en R.D.P Lao

"Tous les événements sont enchaînés dans le meilleur des mondes possibles ; car enfin, si vous n'aviez pas été chassé d'un beau château à grands coups de pied dans le derrière pour l'amour de Mlle Cunégonde, si vous n'aviez pas été mis à l'Inquisition, si vous n'aviez pas couru l'Amérique à pied, si vous n'aviez pas donné un bon coup d'épée au baron, si vous n'aviez pas perdu tous vos moutons du bon pays d'Eldorado, vous ne mangeriez pas ici des cédrats confits et des pistaches.

— Cela est bien dit, répondit Candide, mais il faut cultiver notre jardin."
Voltaire, « *Candide ou l'optimisme* », phrase finale.

Publié il y a près de trois siècles, peu de temps après un terrible tremblement de terre à Lisbonne et le déclenchement en Europe d'une meurtrière guerre « en dentelle », la *Guerre de Sept ans*, « *Candide ou l'optimisme* » est la réaction d'un homme, Voltaire, confronté à l'absurde et décidé à ne pas s'y résigner. C'est une réponse d'après la colère, calmée mais bourrée d'énergie, moqueuse mais aussi indulgente. C'est en prenant le parti d'en sourire que Voltaire riposte à l'indifférente cruauté des choses qui passent, sans cesse et apparemment sans prise.

« *Candide ou l'optimisme* » est un roman de formation. Le jeune Candide part dans la vie plein de bonnes intentions, et convaincu des bonnes intentions du monde. Et puis, comme une mousson violente, les mauvaises chances, les hasards malheureux, les fâcheuses circonstances, les faux discours, qui ne sont que la vie, s'acharnent sur son voyage et semblent le cerner. Cependant,

les tribulations de son parcours, les souffrances - toujours ridicules - qu'il endure, sont aussi l'instrument du savoir et de l'apprentissage d'une vie heureuse.

De gouverneurs sud-américains corrompus en fausses marquises parisiennes, de prisonniers philosophes en rois détrônés, Candide va un chemin qui mène de l'apparence à la réalité, du fallacieux « *meilleur des mondes* », que l'on enseigne, au bonheur désenchanté mais né d'une vie, qui consiste à « *cultiver son jardin* », à aimer simplement la terre où l'on se trouve par hasard, à y vivre sans autre envie que d'y vivre heureux.

La traduction en lao de ce grand texte du siècle des « Lumières » entre dans le programme d'aide à la publication (PAP) de l'Ambassade de France en RDP lao, qui vise à mettre à disposition des lecteurs laotiens, dans leur langue et en version bilingue, les plus beaux textes de la littérature française. Je me félicite de cette nouvelle contribution.

Le remarquable travail de traduction que l'on doit à Madame Vayakone Bodhisane, Consul Honoraire de Suisse à Vientiane, a été effectué à partir d'une version française adaptée, choisie par ses soins, plus proche de la langue moderne et ainsi, plus accessible au lecteur d'aujourd'hui. Je tiens à la remercier vivement de la passion et de l'érudition avec lesquelles elle a abordé cet exercice si délicat de traduction du français vers le lao. Je remercie enfin le Ministère de l'Information et de la Culture de la RDP Lao pour l'aimable bienveillance avec laquelle il a accompagné ce projet.

François Sénémaud

ຄວາມເຫັນຂອງສະມາຄົມນັກປະພັນລາວ

ນິທານເລື່ອງ “ກັງດິດ” ຊຶ່ງແຕ່ງໂດຍ ໂວນແຕ, ນັກປະພັນ, ນັກກະວີ, ນັກກິດໝາຍ, ນັກປັດຊະຍາເອກຂອງ ຝະລັ່ງ ແລະ ຂອງໂລກ ເປັນນິທານທີ່ອ່ານແລ້ວ ຢາກອ່ານອີກ ເພາະເປັນນິທານທີ່ທ່ານໄດ້ສະສົມຈາກສັງຄົມໃນຍຸກນັ້ນ ໂດຍສະເພາະເຫດການຕ່າງໆ ໃນບັນດາປະເທດຢູລົບ ຂອງສະຕະວັດທີ 18, ມັນສ້ອງແສງເຖິງຄວາມບໍ່ສະເໝີພາບລະຫວ່າງມະນຸດດ້ວຍກັນ, ດູກູກຢຽບທຍາມກັນ ຜູ້ມີອຳນາດຈະໄດ້ປຽບ ຜູ້ຕົກທຸກໄດ້ຍາກ. ເຖິງວ່າ ທ້າວກັງດິດ ແລະ ນາງ ຄູນເນຄົງຮັກມັກກັນ ແຕ່ຍ້ອນຖານະທັງສອງແຕກຕ່າງກັນ ພວກເຂົາຈຶ່ງບໍ່ສາມາດສ້າງຄອບຄົວນຳກັນໄດ້ ຍ້ອນຄວາມຮັກທີ່ມາຈາກຫົວ ໃຈຈິງຈາກທ້າວກັງດິດ ເຖິງຈະຊັດເຊພະເນຈອນໄປ ຮອບໂລກ ແຕ່ເວລາໃດທ້າວກໍ່ຍັງຈຶ່ງຮັກພັກດີຕໍ່ຄົນຮັກ ທ້າວໄດ້ຜ່ານຜ່າຄວາມສູງເປັນສູງຕາຍ ແລະ ອຸປະສັກມາກມາຍນັບບໍ່ຖ້ວນ ໃນທີ່ສຸດຊີວິດຂອງທ້າວກໍ່ໄດ້ຜ່ານພື້ນໄປດ້ວຍຄວາມລາບລື້ນປອດໄພ ແລະ ໄດ້ກາຍເປັນຄົນຮຸ່ງມີ ໄດ້ກັບຄືນມາສ້າງຄອບຄົວກັບຄົນຮັກຈົນສຳເລັດ.

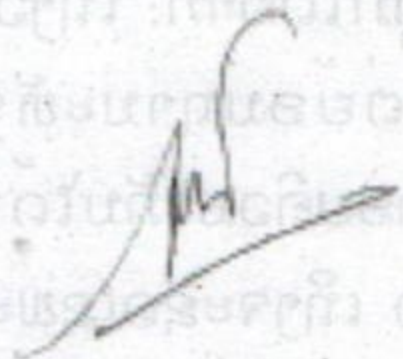
ການແປປຶ້ມວັນນະຄະດີຕ່າງປະເທດເປັນພາສາລາວ ນັບວ່າເປັນປະໂຫຍດໃຫ້ແກ່ປະເທດເຮົາ ຊຶ່ງແມ່ນປະເທດທີ່ມີອະນິຍະທຳເກົ່າແກ່ ແລະ ຮຸ່ງມີປະເທດໜຶ່ງ ຖ້າພວກເຮົາມີເງື່ອນໄຂໄດ້ສຳຜັດກັບວັນນະຄະດີອັນຍອດຢູ່ມຂອງນາໆອາລະຍະປະເທດ ຍິ່ງຈະເຮັດໃຫ້ຄວາມຮູ້ສຶກຂອງເຮົາຕໍ່ບັນຫາຕ່າງໆ ຈະເລິກເຊິ່ງຂຶ້ນຕື່ມ.

ສະມາຄົມນັກປະພັນລາວຍາມໃດກໍ່ໃຫ້ຄວາມ ສຳຄັນຕໍ່ບັນຫານີ້ ໃນໄລຍະຜ່ານມາໄດ້ມີນັກຂີດຂຽນຫຼາຍຄົນໄດ້ແປປຶ້ມ ທີ່ພົວພັນ

ເຖິງວັດທະນະທຳ ແລະ ວັນນະຄະດີຕ່າງປະເທດເປັນພາສາລາວເຮົາ
ຫຼື ແປປຶ້ມວັນນະຄະດີລາວ ເປັນພາສາຕ່າງປະເທດ ເພື່ອເຜີຍແຜ່ໃຫ້ຕ່າງ
ປະເທດຮັບຮູ້ ແຕ່ສັງເກດເຫັນວ່າຍັງບໍ່ຫຼາຍເທົ່າທີ່ຄວນ.

ຂ້າພະເຈົ້າຂໍ ສະແດງຄວາມ ຊົມເຊີຍ ທ່ານ ນາງ ໄວຍາກອນ
ໂພທິສານ ທີ່ໄດ້ອຸທິດເວລາ ແລະ ສະຕິປັນຍາຄົ້ນຄວ້າ ແລະ ແປປຶ້ມ
ດັ່ງກ່າວນີ້ ອອກສູ່ສັງຄົມ ກໍ່ຄືຜູ້ອ່ານລາວໃຫ້ໄດ້ມີໂອກາດສຳຜັດກັບ
ລົດຊາດວັນນະກຳທີ່ມີຊື່ສຽງຂອງຝະລັ່ງ.

ປະທານສະມາຄົມນັກປະພັນລາວ

ຈັນທິ ເດືອນສະຫວັນ

ຄວາມເຫັນຂອງຜູ້ແປ

ນິທານ “ ກັງດິດ ” ຫຼືການເບິ່ງໂລກໃນທາງບວກ ໄດ້ຈັດພິມ ເປັນຄັ້ງທຳອິດໃນປີ 1759 ຢູ່ສາມນະຄອນຫຼວງ ພ້ອມດຽວກັນຄື: ປາຣີ, ລອນດອນ ແລະ ອຳສະແຕກດຳ. ຫຼັງຈາກນັ້ນ ກໍ່ໄດ້ແປເປັນຫຼາຍພາສາໃນນີ້ ນັບທັງພາສາ ອຸຍແກຣນ, ຕວຽກ, ຈີນ, ແອັດສະເປຣັງໂຕ ແລະ ພາສາອື່ນໆ ຢູ່ຫຼາຍປະເທດ. ເປັນນິທານທີ່ຄົນ ອ່ານ ແລະ ນິຍົມຊົມ ຊອບຫຼາຍກວ່າໝູ່ໃນຈຳນວນບົດປະພັນຂອງ ໂວນແຕ.

ແມ່ນເລື່ອງຂອງຊາຍໜຸ່ມ ທີ່ໜ້າຮັກ ແລະ ມີຄຸນສົມບັດດີຜູ້ໜຶ່ງ ແຕ່ມີຫົວໃຈອ່ອນໄຫວ ແລະ ເຊື່ອຄົນງ່າຍ.

ຊີວິດຂອງກັງດິດເຕີບໃຫຍ່ ຢູ່ປາສາດຂອງ ທ່ານ ບາຣົງ ທູນເດີ ເທນ-ທຣົງ, ຊຸມນາງຮັ່ງມີຜູ້ໜຶ່ງຂອງເມືອງແວດສະຟານລີ.

ມື້ໜຶ່ງ ຍ້ອນຮັກກັບນາງ ຄູນເນຄົງ ລູກສາວຂອງທ່ານ ບາຣົງ, ທ່ານ ບາຣົງ ໄດ້ໂມໂຫໂຫໂສຂຶ້ນ ແລະ ໄລ່ກັງດິດ ໜີຈາກປາສາດທີ່ ສວຍງາມແຫ່ງນີ້. ກັງດິດໄດ້ຊັດເຊພະເນຈອນໄປຮອບໂລກ ລາວໄດ້ປະ ເຊີນກັບ ຄວາມຫຍຸ້ງຍາກລຳບາກນາໆ ປະການ ແລະ ຜ່ານຜ່າໄພອັນ ຕະລາຍມາກມາຍ ແຕ່ລາວກໍ່ມີຄວາມຫວັງຢູ່ສະເໝີວ່າ ວັນໜຶ່ງຈະໄດ້ ພົບກັບ ນາງ ຄູນເນຄົງ.

ມື້ໜຶ່ງ ລາວໄດ້ເດີນທາງໄປເຖິງປະເທດທີ່ສວຍງາມ ແລະ ຮັ່ງມີ ກວ່າໝູ່ໃນໂລກ, ປະເທດແອນໂດຣາໂດ. ລາວໄດ້ກາຍເປັນຄົນຮັ່ງມີ ແລະ ສະໜຸກສະໜານ ແຕ່ລາວໄດ້ຕັດສິນໃຈໜີຈາກ “ສະຫວັນເມືອງ ຄົນ” ແຫ່ງນີ້ ເພື່ອໄປຊອກຫາ ນາງ ຄູນເນຄົງ.

ນິທານນີ້ ສ້າງຄວາມປະທັບໃຈໃຫ້ແກ່ຂ້າພະເຈົ້າຫຼາຍ ອ່ານ
ມ່ວນ ມີຂໍ້ນິກົດ ແລະ ໃຫ້ຄະຕິເຕືອນໃຈຫຼາຍແນວ.

ກ່ອນອື່ນໝົດແມ່ນການເບິ່ງໂລກ ຄົນເຮົາມີຜູ້ເບິ່ງໂລກແຕ່
ທາງບວກ ແລະ ເຫັນວ່າທຸກສິ່ງທຸກຢ່າງໃນໂລກຂອງຕົນດີໝົດ ຫຼື ມີຜູ້
ເບິ່ງໂລກນີ້ແຕ່ທາງລົບ ແລະ ເຫັນວ່າ ທຸກສິ່ງທຸກຢ່າງໃນໂລກນີ້ ບໍ່ດີຈັກ
ແນວ.

ນິທານນີ້ ໄດ້ຊື້ໃຫ້ເຫັນວ່າ ໃນຊີວິດລ້ວນແຕ່ແມ່ນການທົດ
ສອບ ແລະ ບົດຮຽນຕົວຈິງຂອງຊີວິດ ຈະຊ່ວຍໃຫ້ພວກເຮົາຕີລາຄາໄດ້
ຢ່າງຖືກຕ້ອງຕໍ່ສະພາວະການທີ່ເກີດຂຶ້ນ.

ຈຸດໜຶ່ງອີກ ທີ່ຂ້າພະເຈົ້າເຫັນວ່າ ມີຄວາມສຳຄັນຫຼາຍ ທຸກໆ
ຄົນສະແຫວງຫາຄວາມສຸກ ແຕ່ຄວາມສຸກນັ້ນຄືແນວໃດ? ກຸນແຈຂອງ
ຄວາມສຸກຂອງ ກັງດິດມີສາມແນວ: “ ຢູ່ປາສາດ, ຮັກນາງ ຄູນເນຄົງ
ແລະ ໄດ້ຮັບການສຶກສານຳອາຈານ ປັງໂກດສ໌ ຜູ້ຍິ່ງໃຫຍ່ ” ແຕ່ຄວາມ
ສຸກນີ້ໄດ້ສູນເສຍໄປ. ມື້ໜຶ່ງ ພາຍຫຼັງຊັດເຊພະເນຈອນໄປທົ່ວໂລກ,
ລາວໄດ້ພົບພໍ້ ນາງ ຄູນເນຄົງອີກເທື່ອໃໝ່ ເຖິງວ່ານາງໄດ້ກາຍເປັນຄົນ
ທຸກຍາກ ແລະ ບໍ່ງາມຄືເກົ່າ ແຕ່ກັງດິດ ຊຶ່ງແມ່ນຄົນດີ ໄດ້ຕົກລົງສ້າງ
ຄອບຄົວກັບນາງ. ລາວໄດ້ຊື້ດິນນ້ອຍຕອນໜຶ່ງຢູ່ແຄມທະເລມາມາຮາ
ພ້ອມດ້ວຍເພື່ອນຮັກແພງ, ພວກເຂົາເຈົ້າພາກັນອອກແຮງເພີ່ມພູນ
ຜະລິດຜົນ ບໍ່ພໍເທົ່າໃດເດືອນຕໍ່ມາ ພວກເຂົາເຈົ້າກໍໄດ້ເກັບກ່ຽວໝາກ
ຜົນຂອງການອອກແຮງງານ ແລະ ມີຢູ່ມືກິນຢ່າງພຽງພໍ ຄວາມສຸກ ແລະ
ຄວາມເບີກບານມ່ວນຊື່ນໄດ້ກັບຄືນມາສູ່ພວກເຂົາເຈົ້າອີກເທື່ອໜຶ່ງ.

ອັນນີ້ພາໃຫ້ຂ້າພະເຈົ້າຄິດເຖິງກາຍກອນພື້ນເມືອງຂອງລາວ
ເຮົາທີ່ເວົ້າວ່າ: “ ຮັກກັນແລ້ວ ຈອມດອຍກໍພໍຢູ່ ”

ນິທານນີ້ ໄດ້ຈົບລົງດ້ວຍຄຳເວົ້າ: “ ຕ້ອງເພີ່ມພູນສວນຂອງ
ພວກເຮົາ”. ຂ້າພະເຈົ້າຄິດວ່າ ຜູ້ອ່ານກໍຈະເຂົ້າໃຈຄວາມໝາຍຂອງ “

ສວນຂອງພວກເຮົາ” ຄືຂ້າພະເຈົ້າ. “ສວນຂອງພວກເຮົາ” ກໍ່ແມ່ນນາກິນ. ຫຼື ວິຊາອາຊີບແຕ່ລະວັນຂອງພວກເຮົານັ້ນເອງ ຖ້າພວກເຮົາເຮັດວຽກ ງານດີ ພວກເຮົາກໍ່ຈະໄດ້ຮັບຜົນສຳເລັດ ແລະ ມີຄວາມສຸກ.

ດ້ວຍເຫດນີ້ ຂ້າພະເຈົ້າຈຶ່ງຕັດສິນໃຈແປນິທານເລື່ອງນີ້ ເປັນ ພາສາລາວ ເພື່ອໃຫ້ຄົນຮຸ່ນໜຸ່ມ ນັບທັງຜູ້ ໃຫຍ່ ໄດ້ມີໂອກາດສຳຜັດກັບ ລົດຊາດວັນນະຄະດີຝະລັ່ງ. ອີກປະການໜຶ່ງ, ປະເທດເຮົາເປັນສະມາ ຊິກຂອງອົງການທີ່ໃຊ້ພາສາຝະລັ່ງ. ດ້ວຍເຫດນີ້ ການແປປຶ້ມວັນນະ ຄະດີຂອງຝະລັ່ງທີ່ມີຊື່ສຽງເຫຼົ່ານີ້, ຍັງຈະເປັນການຊົມເຊີຍຜົນສຳເລັດ ກອງປະຊຸມລັດຖະມົນຕີຕ່າງປະເທດ ຂອງບັນດາປະເທດທີ່ໃຊ້ພາສາ ຝະລັ່ງ ຊຶ່ງຈັດຂຶ້ນໃນເດືອນ ພະຈິກ 2007 ທີ່ຜ່ານມານີ້ ຢູ່ນະຄອນ ຫຼວງວຽງຈັນ, ສ.ປ.ປ.ລາວ.

ຄວາມຈິງແລ້ວ ນິທານເລື່ອງນີ້ ຍາວສົມຄວນ ແຕ່ຂ້າພະເຈົ້າໄດ້ ເລືອກເອົາບົດສະບັບເປັນພາສາຝະລັ່ງ ອ່ານງ່າຍ, ປະກອບດ້ວຍ 1.300 ຄຳ, ຮຽບຮຽງໂດຍ ທ່ານ ສັກ ຟີໂອ ເພື່ອແປເປັນພາສາລາວ ເຮົາ. ຂ້າພະເຈົ້າຢາກເນັ້ນວ່າ ບົດສະບັບເດີມ ເປັນພາສາຝະລັ່ງງາມ ຫຼາຍ, ຂຽນດ້ວຍປະໂຫຍກສັ້ນ ແລະ ງ່າຍ . . . ຂ້າພະເຈົ້າແປເປັນ ພາສາລາວໂດຍພະຍາຍາມຮັກສາຮອຍປາກກາຂອງຜູ້ປະພັນ ຫວັງວ່າ ຈະໄດ້ຮັບການຕຳນິຕິຊົມຈາກຜູ້ອ່ານທຸກທ່ານ ມານະໂອກາດນີ້ດ້ວຍ.

ໄວຍາກອນ ໂພທິສານ.

ຂໍໂທດຫຼາຍໆ

ປຶ້ມຫົວດັ່ງກ່າວ ຍັງບໍ່ສາມາດນຳ
ມາເຜີຍແຜ່ໄດ້ ເນື່ອງຈາກຍັງບໍ່
ໄດ້ຮັບການອະນຸຍາດໃຫ້ເຜີຍແຜ່
ໄດ້ຢ່າງເປັນທາງການເທື່ອ...

ດ້ວຍຄວາມຮັກແພງ